Patri Ġużè Delia SJ: Kittieb u poeta li kellu sentimenti nobbli

Patri Hermann Duncan O.Carm

Patri Ġużè Delia twieled nhar l-1 ta' April 1900 s-Siġġiewi minn Franġisku u Ġużèppina mwielda Camilleri.

Meta kien żgħir hu beda jmur l-iskola Primarja tal- Gvern tal-istess raħal bejn l-1906 u 1910. Wara mar fil- kulleġġ San Alwiġi mmexxi mill-Ġiżwiti f'Birkirkara mill-1910 sal-1917. Fl-1917 hu għadda mill-eżamijiet tal-Matrikola u hekk daħal mal-Ġiżwiti. Fid- djarju ta' Delia, insibu li hu beda i- ħajja tiegħu bħalh Ġiżwita fil- 11 ta' Diċembru 1917 fiż- żmien l-ewwel gwerra Dinjija. Hu jistqarr li dejjem kien ferħan b'din il- vokazzjoni, tant li fi xjuħitu ftakar fil-ġrajjiet tal-imgħoddi.

Il-Kulleġġ San Alwiġi fejn kien jgħallem Patri Ġużè Delia SJ

Erba' snin f'Palermo

Ġużè Delia għamel erba' snin (1917 – 1921) f' Bagheria f'Palermo fejn għamel in-novizzjat u studja l- letteratura klassika dik Taljana, Latina u Griega fost suġġetti oħra. Dak iż-żmien Bagheria kienet magħrufa għal-lumi u għat-tadam iżda sfortunatament kienet ukoll ċentru tal-Mafja. Skont id-djarju ta' Delia, il-Mafja qatt ma' tawhom fastidju iżda kienu jagħtuhom il-lumi għalkemm kont tibża' tħares lejhom, armati bl- ixkubetta.

Fil- 1922, hu mar Spanja, Granada fil-provinċja ta' Andalusia, fejn studja l-Filosofija. Hawnhekk tajjeb li nsemmu li hu kiteb l-ewwel poeżija tiegħu bil- Malti. Hu għamel l-istudentat tiegħu billi kien jgħallem fil- kulleġġ San Alwiġi hawn Malta bejn l-1923 u l-1927. Wara hu mar jistudja t-Teoloġija f'Milltown Port, Dublin, l-Irlanda, fejn kien ukoll ordnat saċerdot f'Lulju tas-sena 1930.

P. Ġużè Delia SJ

> Patri Ġużè Delia jibqa' magħruf bħala wieħed mill-aqwa predikaturi u kittieba spiritwali li kellna f'pajjiżna

Id-Djarju

Skont ma' kiteb fid-djarju tiegħu, Delia jgħid li l-post fejn studja fl-Irlanda, kienet dar kbira, fejn tħallat ma' nazzjonalitajiet oħra fejn kiseb esperjenza kbira. Delia kompla jgħid fid-djarju tiegħu li l-Gaelic, l-ilsien Irlandiż kważi inqered minkejja li kien mogħni b'letteratura sinjura. L-aktar li kienu jitgħallmuh kienu s-sajjieda. L- Irlandiżi kellhom sentimenti reliġjużi u n-nies kienu verament kattoliċi. Il-poplu sofra ħafna persekuzzjonijiet, il-ħabs u l-ġuħ.

Insibuh li wara mar Ruma biex jistudja mbagħad reġa' rritorna Malta. Waqt li kien Malta għamel sentejn ministru tad-dixxiplina fl-istess kulleġġ tal-Ġiżwiti. Aktar tard inħatar rettur ta' dak il-kulleġġ fejn dam jokkupa din il-kariga għall-13-il sena.

Kien żmien il- gwerra u Patri Ġużè ħadem ħafna bla waqfien għall-Ġiżwiti, u billi raw il-ħila tiegħu għażluh Provinċjal f'Malta bejn l-1947 u l-1953. Hu jibqa' mfakkar bħalha missier il-provinċja ġiżwita Maltija. Hu kellu karigi oħra li ma nistgħux ma nsemmuhomx.

Kien għalliem tal-Latin u tal-Malti fl-1934 u fl- 1945 f'San Alwiġi. Kien ukoll Rettur ta' Loyola House n- Naxxar bejn l-1956 u l-1962. Kien ukoll Superjur tad- Dar San Filippu li dak iż-żmien kienet mmexxija mill- Ġiżwiti fl- Isla bejn l-1962 u l-1966.

Ġużè Delia kien ukoll Direttur Spiritwali ta' Mount St Joseph li tinsab il-Mosta, u tal-Malta Union of Teachers. Kien ukoll rappreżentant tal-Arċisqof fil-bord tal-edukazzjoni. Barra minn hekk insibuh ukoll konfessur ta' bosta saċerdoti u reliġjużi speċjalment dawk tal-klawsura li għadhom sal-lum isegwu l-pariri tiegħu.

Fl-aħħar xhur ta' ħajtu għaddihom in-Naxxar fejn mar jiltaqa' mal-Mulej fid-29 ta' Settembru 1980.

Xogħlijiet ta' Patri Ġużè Delia

Delia kien kittieb tajjeb. L-aktar li kiteb kienu poeżiji u leġġendi b'forma ta' poeżiji. Il-poeżiji tiegħu insibuhom kemm bil-Malti, bl-Ingliż, bit-Taljan, bil- Latin u bil-Grieg. Hu sar magħruf mal-qarrejja tal- Malti għall-poeżiji tiegħu fuq stil mistiku, reliġjuż u patrijottiku. Ismu baqa' magħruf minħabba s-sbatax-il leġġenda li hu kiteb. L-ewwel waħda kitibha fis-snin erbgħin u l-aħħar waħda sena qabel ma miet.

Kellu fidi qawwija li narawha fil-poeżiji kollha u fil- leġġendi li kiteb. Wera rispett kbir lejn in-nies u n-natura u uża l-leġġendi bħalha mezz ta' tagħlim. Fost ix-xogħlijiet tiegħu nsibu dik dwar *Kristu Re*, *Meta Toħlom il- Qalb*, *Qawmien u Ħajja*, *il-Ħabib tar-Ruħ* u *Frak taa-Deheb*. Xogħol ieħor li għamel kien li qaleb il-*Vjatku* ta' Mons. Karm Psaila bl-Ispanjol.

Tajjeb li ngħidu l-ewwel leġġenda li kiteb kienet dik ta' San Ġużèpp. Din laqtet ħafna lis-semmiegħa peress li hi konċiża fil-vrus tagħha. Hu ma użax kliem żejjed jew bla bżonn.

Hawnhekk ħa nagħtu ħarsa ċkejkna lejn xi vrus mill-leġġenda ta' San Ġużèpp fejn hu kiteb:

U deher Ġużèppi ġwejjed,
Quddiem dawk l-Imħallfin.
Kien hemm San Pawl, San Pietru ...
U Anġli u Qaddisin.

Nagħlqu billi ngħidu li Ġużè Delia jibqa' magħruf bħala wieħed mill-aqwa predikaturi u kittieba spiritwali li kellna f'pajjiżna.